Negyvenegyedik évfolyam. 30—31. szám. Debreczen, 1921 julius 30.

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton, félíven. Előfizetési ár: egész évre 80 kor., félévre 40 kor. Egyes szám ára két korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Kollégium. Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Keresztyének vagyunk-e mi?

Aki azt hiszi, hogy ebben a cikkben arról a most némely körökben szívesen tárgyalt kérdésről leszen szó, vajjon a protestánsok — tehát köztük mi reformátusok — is keresztyének vagyunk-e, avagy ez a megtisztelő jelző csak a római katholikus testvéreket illeti: tegye le a lapot a kezéből. Nem a *keresztény* és a *keresztyén* közötti különbségről lesz itt szó (amely különbség igazán jellemzi a magyar ellentétet, mely íme egy helyesírási különbözőséget is elvi jellentőségűvé szélesít ki). Az én kérdésem vonatkozik mindenkire, aki Krisztus Urunk neve után nevezi magát. Nemcsak a protestánsokra, hanem minden hitvallásúakra és nemcsak a magyarokra, hanem az egész Európára.

Vajjon keresztyének vagyunk-e mi? Vajjon a megkereszteltetésben, mely hitünk szerint lemossa lelkünk foltjait, részesedésünk nem olyan különös kegyelme-é a hatalmas és jóságos Istennek, amely kegyelmet nemcsak meg nem érdemeltünk, de megérdemelni nem is törekszünk?

Nem akarok a háborúról beszélni, melyben — Szabolcska egy gyönyörű költeménye szerint — minden lövés a Jézus Krisztus szívét járta át. Tudjuk, hogy tömeg tébolyok mindig vannak s ezeket teljesen kiküszöbölni a legnagyszerűbb erkölcsi tanítások általános elfogadása sem képes. Azonban hát vége a háborúnak, és íme ma sem látjuk nyomát sem a különböző népek közt, hogy mint Krisztus követői elfogadják és kötelezőnek tartsák azt, ami a Krisztus tanításában legnagyobb: a szeretetet. Azoknál, akik leigázva vannak, még érthető az elnyomók és megkárosítók elleni gyűlölet. Ám akik diadalt arattak, azok sem tudják beérni a győzelemmel, hanem akadályozzák a legyőzöttek boldogulását.

Itt van a hadifoglyok ügye. Maholnap három esztendeje lesz, hogy az ellenségeskedések megszüntek. És a magyar hadifoglyoknak egy szomorúan nagy száma csak nem tud haza jönni. Hát azok, akik győzői lettek ennek a szörnyű nagy világégésnek, nem tudnának egymással keresztyén egyetértésben összefogva olyan erővel lépni fel, hogy ezek a szerencsétlen emberek végre ismét átléphessék otthonuk küszöbét. Hát a győző államok keresztyéneinek nem jut az eszébe, hogy ezek a szerencsétlen hadi foglyok mit szenvedhetnek testben és mennyire lezüllhetnek, Krisztustól idegenné válhatnak lélekben? És nem jut eszébe a győző keresztyéneknek, micsoda szörnyű kínokat kell kiállani e szegény foglyok itthon epekedő családtagjainak, ha jók — és mekkora belső leromlásnak lehet alkalma a kényszerű hosszas távollét, ha e családtagok nem elég szilárd erkölcsűek?

Mindezekkel a művelt világ keresztyénei bizony nem törődnek. De hát törődhetnének-é, mikor mink magyarok, akiket a legkegyetlenebbül égethetne a fájdalom, magunk sem vesszük komolyan e szörnyűségeket. A nemzetgyűlés foglalkozott a hadifoglyok kérdésével. Magas szinvonalú, nemes keresztyén érzéssel teljes beszédek hangzottak el. Ám a szép beszédeknek volt-e valami hatása? Nem is arra célzok, hogy ennek a szörnyűségesen komoly és mindnyájunkat együttmunkálkodásra kötelező kérdésnek tárgyalása napján mik történtek még a nemzetgyűlésen. Nem akarom a Tompa szavait az olvasó eszébe juttatni: Nehogy, ki távol sír e nemzeten... Csak azt kérdezem: mi a szép beszédeknek reális következése? Mi az, amit valósággal *teszünk* is ebben a szomorú ügyben.

Magukért a hadifoglyokért mi közvetlenül alig tehetünk valamit. Kicsik és erőtlenek vagyunk ahoz. Ám a hozzátartozóik itt élnek közöttünk. Gondozzuk, támogatjuk őket? Megóvjuk-e testi nyomorúságtól, lelki züllöttségtől?

Trafikokat, mozgó szinházakat vesznek el az eddigi tulajdonosoktól s adnak oda másoknak — úgy mondják, nem is mindig háborús szerencsétleneknek, hanem politikai célú egyesületeknek vagy politikai érdemeket szerzett egyeseknek. Nem gondolok arra, hogy a haza nem hozhatott hadifoglyok hozzátartozóinak adják a trafikot meg a mozit. Lehet, — sőt valószínű, — hogy az ilyen támogatásnak úgy sem volna kellő eredménye. De törődni velük, de szeretni őket, de élelmükről gondoskodni, de a Krisztus népének megtartani őket, — ez már csakugyan keresztyén kötelességünk volna.

Azért újra kérdem, — minden hitvallású keresztyének vagy keresztények (— ami mind a kettő christianust jelent —) keresztyének vagyunk-e hát mi? **Kun Béla.**

Kortünetek

Gerinctelen szervilizmusnak mondhatja, aki akarja, de én még sem tudom elhallgatni az örömömet azon, hogy *Ravasz* Lászlót olyan nagy melegséggel és szeretettel fogadják Budapesten, aminőkről a fővárosi napilapok hirt adnak. A *napi lapok!* — amelyek mostanában nem igen szoktak megemlékezni református dolgokról, ha csak nem gáncsoskodással. Végre nekünk is van emberünk, akiről magasztalással beszélnek a piacon is. Ez is valami. De még több, hogy a magasztalás jó helyre esik és hogy a dicséretnek úgy kell növekedni, amint megismerik Ravasz Lászlót.

—

Hogy a Kmoskó könyvét nem ez a mi lapunk tette szóvá, — annak én, bármennyire mulasztás, — mégis nagyon örülök. Mert rólunk azt lehet mondani, hogy mi a kálvinistaságnak az *anti katholikus* szárnyához tartozunk (bár én a magam részéről ez ellen határozottan tiltakozom). De a *Hit és Élet* szerkesztőjét bizonyára senki sem vádolhatja katholikus ellenes iránnyal. Hát az ő szájából szabad elhangzani a szükséges védelem ama kemény, szatirikus szavainak, amelyeket ha én mondok el, a debreczeni „református" napilap bizonyára megint szalad a prépost úrhoz, hogy velem gorombáskodni lehessen.

—

Kapisztrán Jánosnak a nemzeti hadsereg védőszentjévé nyilvánitása sem kisebb jelentőségű tünet a Kmoskó könyvénél. Sőt, mivel nem szó, hanem tett, sokkal többet nyom a latban annál. Kapisztrán Jánost, nekünk magyaroknak különös okunk van tisztelni. Akkor meg, ha — mint Zadravetz páter ünnepi beszédéből megtudjuk — már a 15-ik század közepén óva intette a magyarokat, hogy a hadseregtől tartsák távol a felekezeti torzsalkodást: mi, reformátusok, kiknek a vallási béke életelemünk, fokozottan vagyunk kötelesek meghajolni előtte. De a mi vallásos hitünk szerint sem ő, sem más nem védőszent. Mi egyes-egyedül a Krisztusban látjuk védőnket, közbenjárónkat, szentünket. A nemzeti hadsereg pedig a miénk is, nemcsak katholikus testvéreinké. Mire jó az ilyen intézkedés, mely felekezeti érzékenységet sért? Mert az csak nem lehet cél, hogy alkalom adódjék annak a hangoztathatására: ni, a kálvinisták *már megint* csak panaszkodnak.

—

Megérdemeljük mi reformátusok, ha megvernek is bennünket. Nincs bennünk nemcsak a szeretetből, de még a köteles megfontoltságból sem elegendő. Ime közelebbről a *református sajtó* is kapott két olyan nyakon öntést, aminőben sem igazságosan, sem politikusan nem volna szabad részeltetni. Hogy a *Kálvinista Szemle* az új tiszántúli református újság megindulása alkalmából az eddigi tiszántúli református sajtóra szép hegedű szóban a bűnöknek egész özönét rázúdítja, az már meg sem lep. Meg kell szoknunk, hogy mivel a tiszántúli kerületben akad egy nehány haszontalan ember (amint a dunamellékiben is akad): a Kálvinista Szemle a tiszántúliakat mind kárhozatra veti. Inkább feltűnik a *Lelkészegyesület* teljes tájékozatlanságra valló jegyzete. Nincs szerencsém Ceruza urat ismerhetni, nem is vagyok kiváncsi a személyére, amely e kérdés megbeszélésénél egészen közömbös. De az bizonyos, hogy fogalma sincs arról, mimódon megy az egyházi lap szerkesztése. Milyen erőfeszítés történik írói gárda nevelésére. Mennyire nem érdeke senkinek (legalább a mi lapunknál) a szerkesztősdi játék. Mennyire igyekszünk fizetni minden munkatársnak (keveset bár, de azt is a magunkéból) stb. Hát ha Ceruza így irkál, azon sem csudálkozom. De az mégis meglep, hogy van református egyházi lap, mely bár szelíd szerkesztői jegyzettel kísérve, publikál olyan cikket, mely az egész magyar református egyházi lap irodalmát olyan szóval jelöli, amit irodalomban le sem szoktak irni.

Egyház

Belmissziói munka.

(Folytatás és vége.)

Ott, ahol a magvetés még nem kezdődött, mindenekelőtt a gyermekekhez kell fordulni, ezek vezetését megragadni minél nagyobb erővel. E célból átvettem az ismétlő leányiskola vasárnapi vallástanitási óráit, átalakítva azokat bibliaolvasás által vallásos szellemű beszélgetéssé, ezáltal vallásos neveléssé. Ezt végeztem éveken át, míg az itteni lanyha ellenőrzés lehetővé nem tette ennek az iskolának a háború idejére teljes feloszlását.

Ugyane célból a tanitónőket kértem és gyűjtöttem össze biblia magyarázatok hallgatására azért, hogy rávezessem őket arra, miként kellene a gyermekeknek bibliát magyarázni, a tankönyvekben foglalt anyagot a bibliai értelem kifejtésével az életre átvinni, vagyis a gyermekeket keresztyén életre nevelni. Vasárnapi iskolai tanitókat akartam képezni. Ekkor nem sikerült. Hat összejövetel után elmaradtak. De az elhintett mag nem mindenütt veszett el. Csak szunnyadt éveken át. Most már legalább 10 év óta 6 tanitónő szorgoskodik velünk a vasárnapi iskolában, ahol ezidőszerint családom tagjaival együtt kilencen dolgozunk, különösen a téli időszakban 200—250 gyermek között az Úr szőlőjében. Sajnos azonban, hogy az itt minden évben előkerülő járvány, a drágaság ideje óta pedig emellett még a tüzelő anyag hiánya csaknem minden télen, rövidebb vagy hosszabb ideig szünetre kényszerített bennünket; a forradalom, majd a proletár diktatura, a követ-

kező évben pedig az oláh megszállás és garázdálkodás idején 2 egész esztendőn át nem tudtuk gyermekeinket összegyűjteni. Itt végeznénk pedig a legáldásosabb munkát.

Ugyancsak a gyermekek vallásos nevelése érdekében a főgimnáziumi igazgató és vallástanárokkal egyetértésben több télen tartottam prédikációkat a gimnáziumi tanuló ifjúságnak, nehányszor pedig csak beszédet az ifjúságot is széppé, boldoggá tevő igazi életről.

Próbálkoztam a nép gyermekeivel is. Az ifjakat akartam egyesületbe szervezni, a leányok közt varró egyesület felét létesíteni, vallásos jellegű szórakoztatással egybekötve. Amazt fenn tudtuk tartani 2 télen olyformán, hogy néhány előadást leszámítva, minden este magam voltam az ifjak közt, hol csak beszélgetve velök, hol különböző természetű tárgykörből előadást tartván nekik. Leányok közt az eszme kevesebb érdeklődést keltett. Négyen jöttek fel néhányszor és hallgatták a bibliaolvasás alapján tartott beszédeimet, miknek célja volt őket rávezetni egyfelől a tiszta élet gyönyörűséges voltára, másfelől a másokra áldást árasztó keresztyéni élet szépségeire.

Egy évi evangélizálás után kezdtem közönségünk figyelmét felhívni az evangéliom realizálására, a Krisztus evangélioma szerint való életre; kísérletet tettem a keresztyén szeretet munkáival. Lapban végzett előkészítés után az 1908-ik év március havában összehívtam közönségünket egyesület alakítására a szegények hathatósabb segélyezése, árvák gondjának felvétele, esetleg árvaház állítására. Elég érdeklődés mellett megalakítottuk az úgynevezett „*Keresztyén*", de még az alapszabályok felterjesztése előtt a jelleget és nevet megváltoztatva, a „*Református Emberbaráti Szövetség*"-et, 6 évi kötelezettséggel. Másfél esztendeig a szövetség csupán a legnagyobb nyomor enyhítésére gondolhatott. Ezen idő alatt Isten Lelke felindította egy egyszerű, öreg gyermektelen házaspár szívét az árvák ügye iránt. Az 1909-ik év június havában egy kb. 1400 négyszögöl beltelket 2 kis házzal, melléképületekkel, adományoztak a Református Emberbaráti Szövetségnek árvaház céljaira. Megnyitottuk 1909 október elsején 2 árva gyermekkel és fenntartjuk állandóan 10—12-vel. Egy iskolalátogatásom alkalmával, amidőn épen az irgalmas samaritánus történetét tanulták, hogy a tanítónak példát adjak a bibliai történeteknek az életre vonatkoztatása módjára, a gyermekeknek pedig megmutassam, hogy nekik is lehet az irgalmasság cselekedeteit gyakorolniok, felhívtam jelentkezésre előbb azon osztály szegényeit, majd az összes (20) osztályokét, azután a jobb móduakat ruhák és pénz ajándékozására. Néhány nap alatt egész halom ruha gyűlt össze, valamint pénz is; úgy hogy a legruhátlanabbakat minden osztályban felruházhattuk.

Ez évben erőteljesebb intézkedést tettünk a segélyezés rendszeressége és hatékonysága tekintetében. A tanítók — kérésemre — kikérdezték növendékeiket vagyoni állapotuk felől. Azoknak szüleit, kik magokat szegényeknek jelentették, magam felkerestem, közvetlen tudomást szerzendő a valóságos nyomorról. Mintegy 50 gyermeket kell és akarunk a télre, szerzett szomorú tapasztalataim alapján felruházni. Ez a szám azonban valószínüleg még hatalmasan fog növekedni a tél közelgetésével Ezen szükségletnek fedezésére, átalában a nyomor enyhítésére a vezetésem alatt álló parókhiális tanács a következő határozatokat hozta ez év április 24-én tartott gyűlésében: 1. Pünkösd első napján arra ajánlkozó nők által gyűjtést eszközöltet a templomba sereglett közönség körében, előzetesen tett hirdetés után. Ez megtörtént 3600 koronát felül haladó eredménnyel. 2. Gyűjtő-íveket bocsátunk ki önkéntes ajánlatok tételére, egyházi adó arányában 6 éven át fizetendő szegényadóra és gabona (búza, árpa, tengeri) adományok megajánlására. Ezen határozatok várnak most foganatosításra.

Egyházi életünknek még egy más területén is indítottunk egy kis mozgást. Alakítottunk egy református egyházi énekkart. Ennek segítségével rendeztünk ez évben négy úgynevezett Református Délutánt önkéntes belépő díjakkal. Kaptunk a templom belső felszerelésére közel 4000 koronát. A kar énekelt templomi istentiszteleteken is.

A lelkészi szolgálat gyönyörűséges, mert eredményes csak kisebb népességű egyházban lehet; mert hogy az igét hirdethessük hathatósan, erővel, ahoz a ránk bízott nyáj ismerete feltétlenül szükséges. Ezt pedig a sűrű érintkezés, a lelkipásztori látogatások útján lehet megszerezni. Első szolgálati helyemen ismertem gyülekezetem minden tagját, apraját, nagyját, ismertem mindnek családi és vagyoni helyzetét, örömét, búját, baját, bánatát, életét. Nem volt e kis gyülekezetnek olyan tagja, amelyikkel évenként legalább egyszer ne találkoztam, ne beszéltem volna. Csendes, nyugodalmas élet mellett ráértem akárha hozzám jöttek, akárha én jártam valahol, velök hosszasan elbeszélgetni; olykor-olykor betértem egyikhez-másikhoz; ahol valami baj volt: betegség, vagy családi viszály, oda mindenkor.

Kémeri 4 esztendei és 7 hónapi szolgálatom idejéből 91 eset van feljegyezve Lelkipásztori Naplómban különféle lelkipásztori tényked ésről: látogatások (vagy én látogattam, vagy engem látogattak), fegyelmi tényked ések, közbenjárások, vígasztalás, halálra előkészítés stb. A fegyelmi eljárásra nézve tájékozásul elmondom, hogy én azt mindenik egyházban teljes szigorral, de szeretettel és közmegnyugvás mellett, eredményesen gyakoroltam. A nyilvános bűnöst az úrasztalától megtéréséig eltiltottam. Volt eset, amikor a megtévedt ember (férfi és nő) a templomi beszéd hatása alatt maga jött el hozzám bűnének bevallásával. Közbenjárás és halálra előkészítés esetei közül is felemlítek egyet. Azt hiszem: tanulságul nem lesz felesleges. Az 1902-ik év nyarán egy szegény özvegy asszonynak míg munkában járt, 3 gyermeke közül egy 3 éves kis leány a tűzhöz közel tipegve, a láng ruhájába kapott, a gyermek összeégett, se-

beibe belehalt. Az öreg, 80 éves, magával jótehetetlen nagyanyát a törvényszék gondatlanságból elkövetett emberölés cimén vád alá helyezte. Tanácsért, segitségért hozzám jöttek, miután a „*kifogás*“ lehetőségére felhatalmazó „Végzést“ a községi jegyző a szegény embernek meg nem magyarázta. Én a szükséges felterjesztést elkészitettem. Az öreg asszonyt a törvényszék 1903 március 18-án hozott itéletével felmentette. Az 1902-ik év február 7-ik napján a férj hívására felmentem egy súlyos beteg nőhöz, ki a halált érezve, árván maradó 4 kis gyermeke miatt hánykódó lelkének nem tudott megnyúgovást találni; hat nap óta már nem aludt. Beszélgetésemmel, imádkozásommal meg tudtam nyugtatni annyira, hogy még ott jelenlétemben álomra szenderült. A fájdalmak miatt álmai rövidek, szakgatottak voltak ugyan, de lelkének békességét nem vesztette el, megtalálta hűséges Urát és Megváltóját, akinek kebelén másnap este csendesen örök álomra szenderült.

Kisújszállási lelkészi szolgálatom idejéből, 15 esztendőről 199 eset van Naplómba feljegyezve. Aránylag kevés. Magyarázata az alföldi nép más természete, lelkészéhez kevesebb bizalma és bizonyos különleges ellenséges körülmények. Ezek dacára a proletár diktatura garázdálkodásának és dühöngésének 5 heti ideje alatt, midőn úgy az elemi iskolák, mint a gimnázium növendékeinek vallásos oktatását kezembe vettem, nehány úri asszony engem kért fel, hogy gyermekeikkel külön órákon is foglalkozzam. Megtettem szívesen saját házamnál.

Az idő közel van. A személyek ismeretesek. Ezekre tekintettel Naplóm titkának kell maradnia nehány esetnek, melyben pedig Isten kegyelme a legkitüntetőbb alkalmat adta nekem, hogy eszköz lehessek meghasonlott, összetört lelkek megépitésében.

De név emlitése nélkül annyit elmondhatok, hogy hivás nélkül állottam többször a beteg ágyánál egy szegény munkás embernek, aki a háborúban tüdővészbe esett. Rendkívül értelmes, nemes gondolkozású, munkástársainak a vezére; belesodródott a proletár uralomba. Lelkigyönyörűség volt vele beszélgetni; nem közönséges öröm halála előtt arra a vallástételre juttatni: „Most már hiszek az Istenben. Hiszek a túlvilágban Jézusom által. Nyugodtan hagyom itt családomat. Isten kezében tudom!“

Egy igen képzett úri ember, nagy ideálista szintén belesodródott a proletár kormányzatba; sokat szenvedett méltatlanul; de felmentetett. Háborúságának napjaiban nálam keresett vigasztalást. Én elvittem azt neki a börtönbe is.

Csak ez év Pünkösd hetében jutott tudomásomra, hogy bíróságunk fogházában kommunistaság miatt többen vannak elzárva már 2 év óta. A bíróság vezetőjétől nyert engedély után egy bíróval együtt bementem hozzájok csütörtökön. Másfél óráig foglalkoztam velük, akik közt különben helybeli csak egy, ellenben több kath. vallású volt. Összesen tizenegyen voltak. Aztán vittem be nekik bibliát, egyéb olvasmányokat. Minthogy megértettem, hogy legalább is ilyen hosszas ideig egészen méltatlanul szenvednek: 3 ügyvédet kértem fel ügyük felvételére. Nehány nap múlva pedig hozzám jött családtagjaikat (anya, feleség) tanácsoltam, hogy ha a kormányzó úr hazajönne valamikor, menjenek el hozzá; az nagyon jó szívű ember, kérjék meg, hátha tudna az érdekükben valamit tenni. Épen jókor. A kormányzó úr másik héten itthon járt Kenderesen. A 3-ik héten a szegény foglyok — 2 nagyobb bűnös kivételével — szabadok voltak.

Ezen, helyben végzett munkákon kívül, fenntartjuk, én és az én munkatársaim az összeköttetést az összes evangéliomi mozgalmakkal, intézményekkel, egyletekkel, azok lapjaival, a külmissió magyarországi képviseletével; sőt a porosz-sziléziai-hantdorfi misszionárius képző-intézet vezetőségével is.

Az itt közöltek csak száraz adatok, miket itt-ott magyarázatokkal kellene megvilágitani, réseket okok feltárásával betölteni. De ezt ma még tenni nem lehet. Csak annyit, hogy a munka, fáradság sok, a küzdelem, vivódás súlyos, de az eredmény kevés. Sok része van ebben mindenesetre az én több rendbeli fogyatékosságaimnak. Azonban az is tény, hogy itt meredezik előttem áttörhetetlen sziklafalként közönségünk hihetelen közönye, érzéketlensége, zárkózottsága; alattam pedig mindüntalan fel-felrobbannak a gáncs és cselvetések sűrűn elhelyezett aknái.

Kisújszállás, 1921 július 4.

Nagy István,
lelkész.

Közélet

A Magyar ev. ker. Diákszövetség XIV. nyári konferenciája.

(Tahi, 1921 jún. 26—júl. 3.)

Budapesttől északra, Tahi község határában, a Dunától mintegy 10 percnyire, az erdő szélén tartotta meg a M. E. K. Diákszövetség idei nyári gyűlését. A vezetőségen kívül jelen voltak: Dr. Tankó Béla egyetemi professzor, mint a debreczeni egyetem kiküldötte, Pongrácz József pápai theol. tanár, báró Podmaniczky Pál ev. theol. tanár, Muraközy Gyula kecskeméti református lelkész, Benkő István, Fiers Elek, Turóczy Zoltán, Nagy István, Ferenczy Károly stb. református lelkipásztorok. Ott volt a budapesti „Turul“ szövetség kiküldötte. Fiúk és leányok körülbelül 200—250-en.

A külföldiek közül ott láttuk a diák segitő akció budapesti elnökét, az amerikai Legate urat feleségével és leányával, továbbá ott volt egy skót lelkész, egy holland theológus, egy holland leány s egy lengyel joghallgató.

Reggeli után kisebb csoportokban megkezdődött a biblia tanulmányozás. Tárgyak: Mit nyújt Jézus az egyénnek. A szenvedés Isten terveiben, a nemzeti megújhodás feltételei stb. Mily szép volt, midőn hol itt, hol ott felhangzott az ének, jelezvén a tanulmányozás kezdetét vagy végét.

Ezután előadások, majd pedig eszmecserék következtek. Úgy a délelőtti, mint az esti előadások középpontja Krisztus volt. Eszmecserék voltak a következő tárgyakról: „A vallás magánügy-é vagy közügy? „Házasság és szabadszerelem", „Nacionálizmus és nemzetköziség", „Magánvagyon, tőke, testvériség", „Diákönntudat", „Diáktársadalom", „Diákkultura".

A leányok a biblia tanulmányozást mindvégig külön tartották, a délelőtti előadásokat, valamint az eszmecseréket csak a gyűlés második felében hallgatták a fiúkkal együtt.

Előadók a már fentebb említettek és még mások is. Különösen kiemelkedett dr. Tankó Béla és Viktor János, a Diákszövetség főtitkárja.

Az ott töltött nyolc nap alatt mintha nem is közönséges emberek lettünk volna, mintha éreztük volna azt a hatalmas erőt, melyet az ott körülöttünk járt Jézus áraszt ki reánk. Bizonyára mindnyájunk lelkén marad ott valami nyom. Annyi szép, nemes, felemelő dolgot hallottunk és mind igazán meggyőződéses emberektől, akik életükkel tesznek bizonyságot mindazokról, amiket csak mondanak.

Megtanultuk, hogy nekünk bármilyen állásban legyünk is, mindenkor Krisztushoz kell fordulnunk. Ő az, aki helyesen irányíthatja a mi lépteinket s az Atyához elvezet. Ő segít meg bajainkban, vígasztal szenvedéseinkben. Feltétlen hitünk legyen azért Őbenne. Amit Ő jónak tart a mi számunkra, az előnyünkre szolgál, amit pedig helytelenít, az kárunkra válna.

Olvassuk a bibliát, mert az megtanít Krisztus követésére; imádkozzunk, mert az Istenhez emel bennünket.

Délutánonként kijutott a szórakozásból is. Felmentünk a hegyek közé, lementünk a Dunára fürödni, vagy játszadoztunk. A vidám, fiatalos jó kedv végig húzódott az egész konferencián. Étkezéskor leányok, fiúk egymásután sorba állottak kezükben csajkával, vagy tányérral a kondér mellett. Azután a közös asztalon, a földön költöttük el egy terebélyes tölgy árnyékában.

Testben megifjodva, lélekben meggazdagodva jöttünk el a konferenciáról. Óh vajha mind nagyobb tért hódítana az a szellem, amely ott uralkodott! Óh vajha megragadná már egyszer a lelkeket az a gondolat, hogy egyedül Krisztus az, Akit nekünk követnünk kell.

Adja a Mindenható, hogy a jövő konferencián még többen legyünk s részesedhessünk az igazi becses lelki táplálékban!

Egy résztvevő.

Különfélék

Az erdélyi református egyházkerület július elején tartott közgyűlésén sürgette a kisebbség jogán a lelkészek személybiztonságát és a református autonomia elismerését.

Halottunk. Porzsolt Ádám tiszaszentmártoni református lelkipásztor életének 78., boldog házasságának 43., lelkipásztorkodásának 48. évében július hó 18-án az Úrban csendesen elnyugodott és gyülekezetének s a környékbeli jó ismerősöknek legószintébb részvéte mellett temettetett el. Fáradhatatlan, áldásos, csendes munkálkodásával, hűséges gondoskodású családfői életével példaképül világolt hivatástársai és egész gyülekezete előtt. Méltán gyászolják elhunytát bánatba merült özvegyén kivül gyermekei, menyei, veje és hét unokája, úgyszintén a nagykiterjedésű rokonság. Legyen emlékezete áldott.

Beiratkozási hirdetmény. A debreczeni m. kir. Tisza István tudományegyetem mind a négy (hittudományi, jogi, orvosi és bölcsészeti) karán rendes beiratkozások az 1921—22. tanév I-ső felére 1921. évi szeptember hó 1-én kezdődnek és bezárólag szeptember 12-ig tartanak. Utólagos beiratkozásra engedélyt október 6-ig az illetékes kari dékán, október hó 14-ig bezárólag az egyetem Rektora adhat. Utólagos beiratkozások azonban a megállapitott létszám keretén belül csak azokra nézve van helye, akik valamely más főiskolán azért nem voltak felvehetők, mert ott a létszám betelt. Ezt a körülményt azonban az illető főiskolához beadott s a létszám betelte miatt föl nem vételt igazoló dékáni záradékkal ellátott eredeti kérvény v. az illetékes kari dékán bizonyítványának becsatolásával tartoznak igazolni. A tudományegyetemre a fennálló törvények és rendeletek értelmében csak oly egyének iratkozhatnak be, kik nemzethűségi és erkölcsi tekintetben feltétlenül megbízhatók és csak oly számban, amennyinek alapkiképzése biztosítható. E rendelkezések az előző tanévekben beiratkozva volt, rendes és rendkívüli hallgatók beiratkozási jogát nem érintik, amennyiben nemzethűség szempontjából és erkölcsi tekintetben való megbízhatóságukat megfelelően igazolták. Beiratkozni csak engedéllyel lehet. Beiratkozásért tehát mindenkinek folyamodnia kell. A beiratkozási engedélyt kérő folyamodványt annak a karnak a dékánjához kell benyújtani, amely karba a folyamodó beiratkozni kíván. A beiratkozási engedélyt kérő folyamodványokat 1921. évi augusztus hó 1. és 31-ike között kell benyújtani. A nemzethűség szempontjából és erkölcsi tekintetben való feltétlen megbízhatóságának elbírálhatása céljából minden első izben folyamodónak a következő eredeti okmányokat kell folyamodványához csatolni: 1. Születési anyakönyvi kivonatot. 2. Középiskolai érettségi bizonyítványt. 3. Erkölcsi bizonyítványt folyamodónak eddigi magatartásáról, különösen a nemzet-

hűség szempontjából (városi v. községi előljáróságtól). 4. Közhatósági bizonyítványt a szülők foglalkozásáról, vagyoni helyzetéről s arról, mióta laknak jelenlegi lakóhelyükön, azelőtt hol laktak és mivel foglalkoztak. 5. Annak a középiskolának, amelyen a VIII. osztályt végezte, igazgatója által kiállított bizonyítványt eddigi magatartásáról és arról, alkalmas-e főiskolára való fölvételre. Kivételt csak a nemzeti hadsereg tényleges állományú tisztjei képeznek, akik a m. kir. honvédelmi miniszter írásbeli engedélyével kérhetnek beiratkozási engedélyt s akik csak az 1., 2. pont alatt említett okmányokat tartoznak bemutatni. A beiratkozási engedély ugyanannak az egyetemnek ugyanazon karán a hallgatóknak egész tanulmányi idejére érvényes. Kétfélévi megszakítás után azonban, — kivéve a katonai szolgálatra történt behívást, — az engedély megszüntnek tekintendő. A jog- és államtudományi karon előadott államszámviteltanra a kellő igazolás és az alaki előképzettség fennforgása mellett rendkívüli hallgatókul való fölvétel tekintetében korlátozás ezidőszerint nem áll fönn. *Pokoly*, e. i. Rektor.

A Mezőturi Református Diákotthonban a megüresedett helyekre július 30-ig lehet jelentkezni. Ellátási díj 6000 K. Jelentkezők igazgatótanácshoz címzett kérésüket bizonyítványukkal Dr. Mezey Sándor vezetőtanárhoz küldjék.

Meghívó az Országos Református Tanáregyesület 1921 aug. hó 25-én Debreczenben tartandó tisztújítással egybekötött XV. rendes közgyűlésére. Programm: 1921 aug. hó 25-én délelőtt 8 órakor a tanáregyesület választmányi gyűlése a református főgimnázium tanári szobájában. D. e. 9 órakor istentisztelet a kollégium oratóriumában. Imádkozik: Dr. Baltazár Dezső püspök. Istentisztelet után közgyűlés a kollégium dísztermében, melynek tárgyai: 1. Dr. Dóczi Imre elnök megnyitó beszéde. 2. Borsos Károly felolvasása a kálvinista világnézetről. 3. Dr. Nagy Zsigmond felolvasása Horatius fordításaiból, bevezetéssel. 4. Jelentés az egyesület működéséről és állapotáról. 5. Pénztári jelentés. 6. Inditvány: a) az alapszabályok módosítása, b) a tanítóképzés reformja, c) református szellemű egységes tankönyvek kiadása, d) a lakbérek rendezése, e) a drágasági és rendkívüli segély sérelmének eloszlatása tárgyában. 7. Jelentés az egyesületi székhelyre beadott szavazatokról. 8. Tisztviselők, központi igazgatósági tagok választása. 9. A közgyűlés berekesztése. Délután 2 órakor közebéd a református leány középiskola (Dóczy-intézet) internátusában. Egy teríték ára helybelieknek 25 korona. Máshunnan érkezőknek a közebéd ellátásukhoz tartozik. Kérjük, hogy akik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, aug. hó 20-ig okvetlenül jelentkezzenek a debreczeni református főgimnázium igazgatóságánál. Az érkezőket aug. hó 24-én a vasúti állomáson bizottság fogadja és látja el utasítással Az elszállásolás és ellátás (24-én vacsora, 25-én reggeli, ebéd, vacsora, 26-án reggeli) a református leányközépiskola internátusában lesz és személyenként együttesen 50 koronába kerül, melyet megérkezéskor az intézetben kijelölt helyen kell fizetni. Ha valaki szállást nem kíván, vagy esetleg más szállást óhajt, szíveskedjék e kívánságát is kifejezni a jelentkezés alkalmával. A Hortobágyra is kirándulást tervezünk aug. hó 26-án. Az érvényben lévő vasúti menetrend mellett ezt csak külön vonaton lehet megtenni, amely a költséget megnöveli, úgy, hogy az összesen, ebéddel együtt 180 korona akkor, ha legalább 50 résztvevő jelentkezik. A kirándulásra jelentkezés a költség fizetésére kötelező. Jelentkezni lehet a debreczeni református főgimnázium igazgatóságánál aug. hó 18-ig. Ha 50 jelentkező nem lesz, a kirándulás elmarad; több jelentkező esetén a költség kevesebb. Az elnökség.

A debreczeni református főgimnázium Ifjúsági Segítő-Egyesülete befejezte első évi működését. Bevétele 65,247.48 korona volt, segélyekre kiosztott 28,537.75 koronát, ezenkívül füzetekkel, ruhával segítette a tanulókat. A különféle címen nyújtott segély 38,576 koronára rugott. Újabb nagyobb adományokkal járultak a nemes célhoz a debreczeni református egyház presbiteriuma 5000 koronás alapítvánnyal. A 30 éves találkozóra összegyült volt növendékek — akik elhatározták, hogy mindnyájan alapító-tagnak belépnek — 2300 koronával (Bárczay Gábor Nyirgelse 1000 K-s, Dr. Dóczy Emil 1000 K-s, Barcza József 1000 K-s alapítványa I-ső részlete fejében 100 korona, Dr. Kun Béla 100, Dr. Dezső Antal 100 korona). — 25 éves találkozóra összejöttek 1150 koronával. A Debreczeni Protestáns Lap pünkösti számában közölt beszámolás és kérelem eredményeképen a berettyóújfalui egyház küldött 63 koronát. A nemes célra szánt adományokat — melyekkel sok értékes szegény tanuló sorsát könnyítheti meg az egyesület — a református főgimnázium igazgatósága veszi át.

A Vasárnapi Könyv az Országos Közművelődési Tanács népies ismeretterjesztő képes hetilapja, amelyet a kommün betiltott, július 2-től hetenként újból megjelenik. A Vasárnapi Könyv a tudásnak és az életben hasznos ismereteknek becsületes, igazságos művelője és terjesztője volt egy évtizeden keresztül. Az lesz a jövőben is. Mindenki megleli benne azt, ami érdekli, és amint olvassa a tartalmát, nézi a képeit, nemcsak gyönyörködik benne, hanem játszva tanul is és bővíti ismereteit, tudását. Előfizetési ára: egy évre 100 korona, félévre 50 korona, negyedévre 25 korona. Országos Közművelődési Tanács. Budapest, IV. Ferenciek-tere 3. sz.

A Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetség budapesti helyi egyesülete a vidékről első alkalommal feljövő I. éves egyetemi hallgatóknak azzal akar segítségére lenni, hogy szakok szerint útbaigazítást ad a beiratkozásra vonatkozólag. Ilyen tudakozó iroda a műegyetemre, orvosi, jogi, bölcsészeti fakultásra első izben beiratkozók részére a fenti egyesület IV., Váci-u. 20., II. 4. alatti helyiségében rendelkezésre áll aug. 25-től kezdve. Saját érdekükben ajánljuk figyelmébe az érdekelteknek ezen baráti szolgálatunkat, mellyel úgy hisszük sok tekintetben megkönnyíthetjük a nagy városba felkerülő diáktestvéreinknek az első beiratkozás nehézségeit. Szolgálatunkért nem kérünk ellenszolgáltatást, mert csak kötelességünket véljük teljesíteni. A B. E. K. De. Vezetősége.

Világszövetséget alakitottak a katholikus ifjak. Kongresszusuk augusztusban lesz. Közös nyelvül az esperantót fogadták el.

Kárpitos mester, menekült, javitásokat, átalakitásokat legjobban s legolcsóbban készít házaknál. Kéri a nagyközönség szíves pártfogását. Címe Máv. Külső fatér. Kocsi sz. 210,228. Zselezny.

Felhívás. Magunkhoz fogadnánk lelkészi vagy tanítói, esetleg menekült, jó családban háziasan nevekedett, egészséges, szelíd modorú, árva, vagy nem árva olyan 14—15 éves leányt, aki a háztartásunkban családtagként segédkezne s kit megkedvelés esetén örökbe is fogadnánk s jövőjét tőlünk telhetőleg biztosítanánk. Csak hárman vagyunk, férj, feleség és egy tanuló fiú. Az erre hajlandók teljes bizalommal ajánlkozhatnak. Értesítést kér: Bányay Sándor, ny. főgimn. tanár, Hódmezővásárhely.

Hivatalos Értesítés

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől. 2933—1921. sz.

Körlevél

valamennyi kebelbeli református lelkészi hivatalhoz.

Értesítem Nagytiszteletedet, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 1921. évi május hó 31. napján 103,514—1921. II. sz. a. kelt intézvényét a nyugalmazott lelkészek állami segélyezése tárgyában az esperesi hivataloknak f. évi július hó 3. napján 2933. sz. intézvényem kapcsán megküdtem. Méltóztassék az egyházközsége területén lakó nyugalmazott lelkész urakat erről értesíteni azzal, hogy tájékoztatás végett fordujanak az illetékes esperesi hivatalhoz.

Debreczen, 1921 július hó 3.

Atyafiságos szeretettel

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A váncsodi (Bihar m.) református egyház pályázatot hirdet augusztus 20. határidővel harmadik tanítói állásra. Javadalom: az egyháztól évi 140 korona évnegyedes előlegekben, kettő padolt szoba, bótolt konyha, kamarából álló lakás, pince, sertésól, kertpótlék természetben; egyházi jegyzőség esetén 50 korona; a többi államsegély. Kötelesség: az egyháztanács által kijelölt osztály, vagy osztályok, — jelenben I—II. vegyes osztály vezetése; egyházi énekkar szervezés és vezetés kántorral együtt; ifjúsági egyesület vezetése, működtetése tanítótársaival együtt; lelkész és valódi szükség eseteiben kántor helyettesítése templomban; zenetudás, jó éneklés előny és követelmény, miért komoly pályázók augusztus 21 én, — amikor választás lesz — jelenjenek meg próbaéneklésére, megválasztott ez alkalommal 100 korona utazási költségben részesül. Okmányolt kérvények — communismustól mentességet is igazoló — a fennjelzett időig lelkészi hivatalhoz küldendők. Állás szeptember 1-ig elfoglalandó.

Pályázat.

A békési református főgimnázium fenntartó testülete pályázatot hirdet egy történet-latin nyelvi és egy német-latin nyelvi tanszékre. Ha rendes tanár választatik meg, fizetése az iskola pénztárából 2400 K törzsfizetés, 650 K lakbér, amely háborús lakbérsegéllyel 1075 K-ra egészittetik ki, öt évenkint 200—200 K korpótlék öt ízben. A törzsfizetéshez járul az állam által adandó fizetéskiegészítés és egyéb segélyek.

A megválasztott rendes tanár véglegesítése egy esztendei sikeres működés után következik be.

Ha a tanszékre helyettes tanár választatik, tiszteletdíja az 1921—22. tanévre 2400 K, az állam által kiutalandó illetmények és lakáspénz.

Az életkort, a vallást, a képesítést, az eddigi esetleges szolgálatokat, az egészségi, a családi állapotot, a katonai szolgálati viszonyt, a forradalom, a kommunizmus és a megszállás alatt tanúsított viselkedést igazoló okmányokkal felszerelt pályázatok folyó év augusztus hó 10-ig küldendők a békési református főgimn. igazgatóságához.

Menekült tanárok pályázata kellő figyelemben részesül.

A történet-latin nyelvi tanszék betöltése a fenntartó testület, a német-latin nyelvi tanszék betöltése a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr jogkörébe tartozik.

Az állások 1921 szept. 1-én elfoglalandók.

Békésen, 1921 július hó 12-én.

Dr. Márk Ferenc,
a fenntartótestület elnöke.

Pályázat.

A kunszentmiklósi református főgimnázium pályázatot hirdet három rendes (esetleg helyettes) tanári állásra. Betöltünk: 1. vallástanári, 2. mathematika-fizikai, 3. latin-görög tanszéket s végre 4. egy helyettes tornatanítói állást. Menekült és hadviselt tanárok előnyben részesülnek. Rendes tanárok javadalma a fenntartó pénztárából 2400 korona alapfizetés, 200—200 korona ötödéves korpótlék és a törzsfizetés egyötöde lakbér gyanánt (legfeljebb azonban 1200 kor). Az államtól a szokásos kiegészítések. Pályázati határidő: aug. 12.

Apostol Pál,
főgimn. igazgató.

Pályázat.

A szentesi református egyház pályázatot hirdet két rendes férfi tanítói állásra. Javadalma az egyház pénztárából évi 1100 korona, természetben lakás, vagy amennyiben ilyet az egyház nem adhat, az állami tanítóknak megfelelő lakbér. A fizetéskiegészítés állami segélyből történik, úgyszintén a háborús- és drágasági segély is. Kötelessége a presbiterium által reá bizott osztály, vagy osztályok tanítása az előírt tanterv szerint. A pályázati kérvények f. évi aug. 15-ig alólirt elnökséghez küldendők. Az állás aug. 26-án elfoglalandó.

Futó Zotán,
lelkészelnök.

Pályázat.

A pátrohai református egyház pályázatot hirdet II-ik néptanítói állására. Javadalma: az egyháztól lakás és évi 400 kor., a többi állami kiegészítés a kedvezményekkel. Pályázati kérvények augusztus 13-ig a lelkészi hivatalhoz küldendők, hol bővebb felvilágosítás nyerhető.

Pályázat.

Az államilag segélyzett csurgói református főgimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy német-magyarszakos helyettes tanári állásra.

Javadalmazása a fentartó részéről évi 2000 K fizetés és 500 K lakáspénz. Igénye van az állam részéről a fennálló szabályzat értelmében háborús és drágasági segélyre, valamint kedvezményes természetbeni ellátásra.

Pályázhatnak református vallású okleveles vagy a német és magyar nyelv és irodalomból szakvizsgázott tanárok. Menekültek előnyben részesülnek.

Pályázati mellékletek: keresztlevél, érettségi-bizonyítvány, tanári oklevél vagy szakvizsgálati-bizonyítvány, orvosi-bizonyítvány, valamint a forradalmak és megszállás ideje alatt tanúsított magatartás igazolása.

A főgimnázium igazgatótanácsához intézett kérvény a főgimnázium igazgatóságához Csurgó (Somogy megye) küldendő, 1921 augusztus 6-ig.

Kadarkut, 1921 július hó.

Mozsonyi Sándor,
ig. tanácselnök.

2—2

Pályázat.

A miskolczi református főgimnázium elöljárósága pályázatot hirdet két magyar-latin, két mathematika és egy földrajz-természetrajz tanszakú helyettes-tanári állásra. Évi fizetés 2400 K, lakpénz 400 K. Ezekhez járulnak az állampénztárból a megfelelő háborús és drágasági segélyek. Pályázhatnak legalább szakvizsgás református, esetleg más protestáns vallású tanárjelöltek. A mathematikai tanszéknél esetleg rajzoló-geometria vagy ábrázoló-geometria tanszakú pályázó is alkalmaztatik. A kérvényeket születési-, képesítési-, szolgálati-bizonyítványokkal, a katonai kötelezettségre és a forradalom alatti magatartásra vonatkozó igazolóiratokkal ellátva 1921 aug. 10-ig kell beküldeni a miskolczi református egyháztanácshoz címezve, a főgimnáziumi igazgatósághoz. Az állásokat 1921 szept. 1-én kell elfoglalni.

Miskolcz, 1921 lúlius 1.

Dr. gróf Haller József, igazg. tanácsi elnök. **Csorba György,** igazgató.

2—2

Pályázat.

A kisújszállási református főgimnázium fenntartótestülete pályázatot hirdet egy rajzoló-geometria-szabadkézi rajz rendes tanári tanszékre. Évi javadalmazása a fenntartótól 2400 korona alapfizetés, mely később 2800, 3000, 3200 koronára emelkedhetik, a törvényszerű lakbér, lakbérpótlék, öt ízben 200 korona korpótlék. A korpótlék alapjául szogáló időbe a más református középiskoláknál töltött rendes tanári évek beszámíttatnak. A tanszék a nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi Miniszterium kinevezése alapján töltetik be. A kinevezett tanárnak igénye van még az idevonatkozó szabályok szerint állami fizetéskiegészítésre, családi- és háborús pótlékra, drágasági segélyre, az Orsz. Tanári Nyugdíjintézetbe való felvételre.

Pályázhatnak református vallású, okleveles tanárok, menekültek megfelelő figyelemben részesülnek.

Pályázati mellékletek: keresztlevél, érettségi bizonyítvány, tanári oklevél, előbbi alkalmaztatásról szóló bizonyítvány, esetleges irodalmi működés, katonai kötelezettség tekintetében fennálló viszony, a forradalmak és megszállás alatt tanúsított magatartás igazolása, közhatósági orvosi bizonyítvány pályázónak a tanári pályára alkalmas voltáról.

A kérvény a nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi Miniszteriumhoz címezve a pályázat megjelenésétől számított 14 nap alatt a kisújszállási református főgimnázium igazgatóságához küldendő. Az állást szeptember 1-én el kell foglalni és a tanév folyamán székfoglaló értekezést kell tartani.

Kisújszállás, 1921 július 20.

Török Imre,
ig. tan. elnök.

Ajánlkozás. Erőteljes nyugdíjas lelkész vállalkozik irodai munka teljesítésére Debreczenben s vidéken is. Cím a kiadóhivatalban.

Segédlelkész, okleveles, állást keres; nevelői állást is elvállal. Cím megtudható a kiadóhivatalban.

Könyvek és zenemüvek
nagyválasztékban
Papir-, iró- és rajzszerek
a legjutányosabban kaphatók
Debreczen sz. kir. város és a Tiszántuli református Egyházkerület tulajdonát képező
„Méliusz“ könyvkereskedés
könyvkiadóhivatal, zeneműv-, papir- és irószerkereskedésben
Debreczen,
Ferencz József (Piac-u.) 26. sz.

Debreczen város és a Tiszántuli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata